

SIAURUKO ATRADIMAI (1–6 klasei)

TEMINIS PLANAS

Edukacinė programa suformuota, įvertinus jaunesniųjų klasių moksleivių domėjimąsi aplinkoje sutinkamais elementariaisiais technikos ir mechanikos principais, siekiu pažinti ir suprasti, kaip kas veikia. Kaip tik šio amžiaus vaikai ypač nori prisiliesti, išbandyti, savarankiškai išsiaiškinti, pasinaudodami visų pojūčių visuma.

Antrą šimtmetį veikiantis Anykščių siaurojo geležinkelio stoties kompleksas ir jame įrengtas Siauruko muziejus – kaip tik tokia vieta, kurioje per įvairius pojūčius pažįstami technikos veikimo principai ir sistemos funkcionavimo pagrindai.

Edukacinės programos tikslas – sudominti jaunesniųjų klasių mokinius technikos paveldu, sukuriant pasakojimo ir asmeninių patirčių sąsajas tarp muziejinės-edukacinės erdvės ir realaus šiandieninio gyvenimo, pasitelkiant autentiškus eksponatus bei šiuolaikinius, įtraukiančius informacijos pateikimo būdus.

Programos metu jos dalyviai įgunda vertinti aplinkos objektus kaip priklausančius esamajam ar būtajam laikui, suvokti jų reikšmingumą žmonių gyvenime.

Atvykimas, susipažinimas su aplinka (5 min.)

Programos edukatorius pasitinka vaikus, atvykusius į Anykščių siaurojo geležinkelio stotį. Pagal metų laiką ir oro sąlygas perone arba Siauruko muziejaus ekspozicijoje pasisveikinama, susipažinama, simboliniais klausimais patikrinama, kur moksleiviai yra matę geležinkelius kaip vieną iš transporto priemonių, ar jau važiavę traukiniais. Bendravimo metu siekiama atkreipti programos dalyvių dėmesį į geležinkelio skirtumus, lyginami siaurieji ir platieji geležinkeliai, žaidžiamas istorinis žaidimas apie Lietuvos geležinkelius. Taip užmezgamas ryšys su grupe ir sukuriamas palankus kontekstas temai pristatyti.

Temos pristatymas. Kas ir kodėl rieda bėgiais? (30 min.)

Edukatorius, pakvietęs programos dalyvius sėsti į rankinę dreziną su prikabinu vagonėliu, demonstruoja jos veikimo principą ir siūlo išbandyti pačią šią paprasčiausią bėginę transporto priemonę. Aiškinama rankinių riedmenų paskirtis seniau ir dabar, kartu su programos dalyviais svarstoma, kaip tokie riedmenys palengvino žmonių gyvenimą.

Programos dalyviai rankine drezina važiuoja į riedmenų paviljoną, pakeliui išbandydami ir keleivio, ir tokios drezinos „mašinisto“ patirtis. Su moksleiviais diskutuojama apie tai, kokio tarpusavio bendravimo reikia, kad keli „mašinistai“ įstengtų suderinti savo veiksmus ir drauge priverstų dreziną greičiau riedėti.

Riedmenų ekspozicijoje programos dalyviams pristatomos skirtingos transporto priemonės, irgi riedančios bėgiais, aiškinami jų tarpusavio skirtumai: kas iš matomų eksponatų gali riedėti savarankiškai, o kitus kažkas turi būtinai tempti. Žaisdami istorinį žaidimą, programos dalyviai savarankiškai bando nuspręsti, kurie eksponatai pagal išorinius matomus požymius geležinkelioose buvo naudojami seniau, kurie buvo sukurti ir naudojami vėliau.

Susibūrę keleiviniame vagonė, programos dalyviai Lietuvos žemėlapyje, atsiveriančiame pro vagono langus, mintyse keliauja iš Anykščių po visą Lietuvą ir ieško programos dalyviams žinomų vietovių, jose ar netoli jų dairosi kada nors ten buvusių siaurojo geležinkelio atkarpų.

Perėjimas į kitą erdvę su atsipalaidavimo pratimais (10 min.)

Iš riedmenų paviljono programos dalyviai keliauja į geležinkelio stoties pagrindinį pastatą. Pakeičiant erdvę, vaikams pakeliui pasiūloma įjungti kitus pojūčius: užuosti tikrą siaurojo geležinkelio kvapą ir jį apibūdinti, atrasti matomoje stoties teritorijoje daiktus, kuriuos jie galėtų pavadinti „geležinkelio maistu“, išgirsti tik geležinkeliui būdingų garsų, praeiti kelio atkarpą vienu geležinkelio bėgiu, išlaikant pusiausvyrą. Tokia įvairi atpalaiduojanti veikla leis programos dalyviams geriau pasiruošti naujam apibendrinančiam etapui.

Temos apibendrinimas ir refleksija. Stoties viršininko kabinetas (15 min.)

Susibūrusiems stoties pastate programos dalyviams edukatorius aiškina geležinkelių tarnautojų vaidmenis, parodo jų skiriamuosius ženklus (skirtingas uniformines kepure). Programos dalyviai atlieka jiems skirtą užduotį – savarankiškai išsirenka stoties viršininko kabinete esančius tris svarbiausius eksponatus, kurie, jų nuomone, būtini geležinkeliui, edukatorius aiškina konkrečių eksponatų kilmę ir reikšmingumą.

Išeinantys iš Muziejaus vaikai trumpam pakviečiami užsidėti geležinkelininkų kepure ir sustoti į bendrą ratą, padėkojama už smagų laiką su jais ir kiekvieno paprašoma pasidalinti viena asmenine žinia, kurią programos metu išiminė kaip labiausiai patikusią ir grįžęs pasakys tėvams ar draugams.

***A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus
Siauruko muziejus, Stoties g. 4B, Anykščiai
tel. +370 612 81067, el. p. a.vienuolis@gmail.com***